Redacţiunea, Administraţiunea
Tipografia:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ, Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anuncĭurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Hausenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl; M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg;* în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat;* în Frankfurt: *G. L. Daube;* în Hamburg: *A. Steiner.*
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoielă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 39. Braşovŭ, Duminecă, 21 Februarie (4 Martie) 1888.

## Jubileulŭ de 50 de ani
alŭ
## „GAZETEI TRANSILVANIEI“.

**Apa-Nuşfaleŭ,** Februarie 1888.

Presupunêndŭ, că gratularea mea purcésă din inimă sinceră la adresa „Gazetei“, s'a pierdutŭ printre hârtii fiind-că s'a trimisŭ pré curêndŭ, anume la începutulŭ anului 1887, vĕ rogŭ a primi acum din parte'mĭ rêndurile următóre:

Firulŭ Ariadnei, ce-a condusŭ Naţiunea Română prin labirintulŭ suferinţelorŭ la gradulŭ de cultură de adĭ în decursŭ de o jumătate de seculŭ, a fostŭ „Gazeta Transilvaniei“, care îşĭ serbéză jubileulŭ sĕu quinquagenariu. Sĕ sperămŭ, că nicĭ ea, nicĭ noi cu toţii nu vomŭ înceta de a lupta luptă déptă pentru câştigarea drepturilorŭ nóstre naţionale. Sĕ arătâm dér, fraţilor, nu numai prin vorbe, ci şi prin fapte, prin sprijinŭ şi ajutorŭ materialŭ si moralŭ, că ne zace la inimă causa comună naţională.

Cine voiesce scopulŭ, trebue sĕ voiéscă şi mijlócele.

Numai cei ce lucră conformŭ acestui principiu potŭ fi adevĕraţĭ luptătorĭ, adevĕraţĭ Românĭ. Numai aceştia potŭ procura o dulce mângăiere sufletéscă primului Gazetarŭ Georgiu Bariţŭ, numai aceştia potŭ încuragia pe actualulŭ Directorŭ alŭ Gazetei Dr. Aurel Mureşianu, pe carĭ Dumnedeu sĕ-i ţină la mulţĭ anĭ fericiţĭ.

„Gazeta Transilvaniei“, primul celŭ mai iubitŭ şi celŭ mai acreditatŭ diarŭ românŭ ciscarpatinŭ, jubileze baremĭ de 10,000 de orĭ, totŭ déuna însĕ mai cu voiă ca astădĭ.

Aceste le doresce din inimă sinceră

Preotulŭ **I. H. Boteanu.**

**Braşovŭ,** 20 Februarie 1888.

Se crede că până acuma au rĕspunsŭ tóte puterile la nota guvernului rusescŭ în cestiunea bulgară. Anglia, se dice, a declaratŭ, că nu póte sfătui pe Sultanulŭ de a face vr'unŭ pasŭ pentru delăturarea prinţului Ferdinand, fără a lua mai înainte mĕsurĭ pentru regularea cestiunei bulgare după călĕtoria prinţului. Representantulŭ englesŭ dela Constantinopolŭ a primitŭ instrucţiunĭ spre a se ţine în reservă faţa cu pasulŭ Rusiei, care este sprijinitŭ de Francia şi de Germania şi totŭ asemenea instrucţiunĭ se dice că au primitŭ şi representanţii Austro-Ungariei şi Italiei.

Astfelŭ situaţiunea rĕmâne încurcată şi nesigură ca şi mai înainte şi de aceea este cam cutezată părerea, ce-o esprimă unele diare, că cestiunea bulgară şi-a perdutŭ caracterulŭ ei acutŭ. Acésta părere se întemeiază pe împrejurarea, că Rusia n'a pututŭ sĕ se înţelégă cu Anglia, că este încă departe de a încheia alianţă cu Francia şi că prin desastrele financiare, ce le-a suferitŭ în urma scăderei rapide a cursului rublelorŭ şi nesuccesului planurilorŭ de a contracta nouĕ imprumuturĭ cei din Petersburg s'au mai domolitŭ.

Dilele cele mai deaprópe vorŭ dovedi décă este fundată părerea, că Rusia va deveni de aci incolo mai conciliantă în negociările cu marile puterĭ.

Cu privire la situaţiunea creată prin tripla alianţă a ţinutŭ în parlamentulŭ francesŭ marchisulŭ de Breteuil unŭ discursŭ fórte remarcabilŭ. Acestŭ marchisŭ a fost nu de multŭ óspele Ţarului, care l'a primitŭ cu mare distincţiune. Póte şi acésta a contribuitŭ ca discursulŭ lui sĕ fiă ascultatŭ cu mare atenţiune şi aplaudatŭ de cameră, afară de acele pasagie în carĭ d-lŭ de Breteuil, care e monarchistŭ, a criticatŭ stările de adĭ ale republicei în raporturile ei cu celelalte state.

D-lŭ de Breteuil a declaratŭ înainte de tóte, că dênsulŭ nu crede în tăria şi durabilitatea triplei alianţe. Cu tóte aceste Francesii trebue sĕ fiă unitĭ, şi faţă cu străinătatea trebue sĕ dispară deosebirea de monarchiştĭ şi republicanĭ. Elŭ face responsabilŭ pe principele Bismark pentru înarmările sub a căror povară geme Europa şi dice, că Francia ar trebui sĕ tragă folosŭ din acéstă situaţiune, dér forma republicană a regimului ei îi îngreuéză problema, pentru că o împiedecă de a încheia alianţe.

Este de lipsă, adause marchisulŭ, ca sĕ înceteze odată nesiguranţa ce-o provócă continuele schimbărĭ în ministeriu, mai alesŭ în resortulŭ rĕsboiului şi alŭ marinei. Décă vomŭ fi tarĭ, declară vorbitorulŭ, vorŭ veni alianţele de sine. Cei din drépta (monarchiştii) nu vorŭ face dificultăţĭ, pentru că ei în totdéuna vor subordina interesele de partidă interesului comunŭ alŭ patriei. Francesii trebue sĕ doréscă, ca Ţarulŭ sĕ remână judecătorulŭ arbitru asupra păcii, trebue sĕ se folosécă tóte ocasiunile spre ai dovedi simpatiile, fără însĕ a esagera demonstraţiunile. Trebue sĕ-i dămŭ sĕ cunóscă, că Francesii suntŭ amicii sĕi solidĭ dér discreţĭ.

Mai departe d-lŭ de Breteuil se felicită, că raporturile Franciei cu Anglia au devenitŭ multŭ mai amicabile şi că certele cu acestŭ statŭ suntŭ mai de totŭ aplanate. Elŭ constată, că Francia n'are intenţiunĭ duşmănóse faţă cu Italia şi speréză că interesele comune în curêndŭ vorŭ face cu putinţă o nouă apropiare între Francia şi Italia.

„Sĕ ne arătămŭ,“ încheiă d-lŭ de Breteuil „ca o naţiune, care voesce pacea, dér nu se teme de rĕsboiu şi nicĭ că sĕ ne gândimŭ la unŭ rĕsboiu ofensivŭ.“

Din acéstă vorbire se póte conchide, că Francia pune mare preţŭ pe amiciţia cu Rusia, dér că de o alianţă ruso-francesă nu póte fi vorba, pentru că Ţarulŭ nu are încă destulă încredere în regimulŭ din Francia. „Dér sĕ fimŭ numai tarĭ, căcĭ atuncĭ alianţele vorŭ veni de sine,“ — aceste cuvinte esprimă mari speranţe în viitórea constelaţiune a contra-alianţelorŭ.

Totulŭ depinde dér dela viitórea grupare a puterilorŭ, căc, décă Rusia va rémâné isolată, este clarŭ că cu greu se va încumeta a ataca puterile aliate.

---

## Tratatulŭ de regulare a graniţelorŭ austro-ungare-române.

(Urmare.)

După deputatulŭ Beöthy vorbi:

Ministrulŭ-preşedinte *Tisza*: Deputatulŭ Beöthy a luatŭ în apĕrare dreptulŭ parlamentului ungurescŭ de a respinge orĭ a primi tractate internaţionale. Dér acestŭ dreptŭ nu l'a contestatŭ nimenea. Tractatele internaţionale însĕ nu suntŭ tóte de aceeaşĭ natură, acela care vré ca acéstă ţéră în casŭ de marĭ evenimente politice sĕ aibă garanţii, nu va puté presenta ca principiu generalŭ, că nu póte esista nicĭ unŭ tractatŭ internaţionalŭ, care fără a fi înarticulatŭ, sĕ fiă valabilŭ. Când am disŭ, că guvernulŭ ungurescŭ nu póte retrage acestŭ tractatŭ, acésta nu însemnéză a i-se recunósce guvernului omnipotenţa, căcĭ legislativa ilŭ póte respinge. Dér atuncĭ, când guvernulŭ n'ar puté face sĕ pĕtrundă prin parlamentŭ tractatele ce le încheiă, atuncĭ n'ar mai încheia nimenea tractate cu noi. Şi décă guvernulŭ ar retrage proiectulŭ, opoziţia i-ar imputa, că prin procederea lui a umilitŭ vada regimului ungurescŭ (Aplause în drépta. Contradicerĭ în stânga şi în stânga estremă).

Primirea tractatului e în interesulŭ ţĕrii. Inainte de ce justificŭ, că dintr'una orĭ altă espresiune greşită nu se póte nasce nicĭ unŭ periculŭ pentru fiinţa de statŭ a Ungariei, trebue sĕ îndreptŭ o rătăcire a deputatului Gyorffy, şi acésta cu atâtŭ mai multŭ, cu câtŭ aserţiunea sa a conţinutŭ faţă cu statulŭ vecinŭ o învinuire, care de sigurŭ amăresce pe orĭ-ce Ungurŭ. A disŭ adecă, că în 1885 România a refusatŭ sĕ subscrie protocolulŭ guvernului ungurescŭ. Nu-i vorbă, ceva adevĕratŭ este în acéstă afacere, dér resultatulŭ este cu totulŭ altulŭ. In 1884 delegaţii românĭ au subscrisŭ fără dificultate protocolulŭ, în care se dicea, că delegaţii guvernului ungurescŭ suntŭ împuterniciţii Ungariei. In 1885 însĕ unulŭ dintre delegaţii românĭ obiectă, că elŭ nu recunósce pe Ungaria şi guvernulŭ ungurescŭ, ci numai pe Austro-Ungaria. Acésta s'a anunţatŭ guvernului ungurescŭ şi curênd după aceea respectivulŭ delegatŭ românŭ fŭ avisatŭ din Bucurescĭ sĕ subscrie tractatulŭ. Aşadér noi n'amŭ sacrificatŭ autoritatea statului ungarŭ şi nicĭ nu se póte afirma, că România a manifestatŭ simţĕminte duşmănóse faţă cu noi, fiind-că unulŭ din delegaţĭ n'a vrutŭ sĕ recunóscă ce trebuia sĕ fiă recunoscutŭ. Aşa stă lucrulŭ. (Vii aprobărĭ şi aplause în drépta)

D-lŭ deputatŭ Beöthy a disŭ că nu vré sĕ deştepte pasiunile, şi totuşĭ a amintitŭ, că fie-cine scie, cumcă *România doresce ferbinte după o parte a Ungariei* (O voce: şovinismŭ!) A amintitŭ şi pe şoviniştĭ şi a disŭ, că e cu atâtŭ mai necesarŭ sĕ se rectifice în tractatŭ espresiunile după părerea sa necorecte. Că ce dorescŭ singuraticii aicĭ şi acolo, nu sciu, dér nu se cade a fi învinovăţitŭ statulŭ românŭ cu astfelŭ de lucrurĭ şi nicĭ nu e aci nicĭ o causă pentru acésta. Dér unŭ lucru observŭ, că décă s'ar întêmpla în adevĕrŭ vr'odată, ca unŭ statŭ orĭ altulŭ sĕ doréscă ferbinte după o parte a Ungariei, acéstă nisuinţă o vomŭ respinge nu cu aceste numirĭ rectificate, ci cu de totŭ cu alte mijlóce pe care le vomŭ şi întrebuinţa atuncĭ. (Vii aprobărĭ în drépta).

O altă pĕrere, corectŭ basată într'o parte, dér periculósă în totalŭ şi necorĕspundĕtóre situaţiunei, a desvoltatŭ d-lŭ Györffy despre graniţe întru câtŭ privesce încheiarea de tractate internaţionale care sĕ fixeze graniţele, acésta e o afacere a fiăcăruia din cele două state ale monarchiei. Dér a afirma, că pe Austria nu o privesce décă Ungaria perde ceva din graniţele sale, orĭ că nu ne privesce pe noi décă perde Austria ceva din graniţele sale, acésta este unŭ lucru periculosŭ. Décă unulŭ din cele două state ar perde o parte din teritoriulŭ sĕu, ar fi óre celălaltŭ statŭ îndatoratŭ a rĕmâné în acelaşŭ raportŭ faţă cu celălaltŭ statŭ? Eu credŭ că nu. *O asemenea teoriă, de a nu se interesa unŭ statŭ alŭ monarchiei de celălaltŭ, e periculósă şi într'unŭ asemenea casŭ Ungaria ar suferi mai mare daună decâtŭ tóte espresiunile rele din 15 tractate internaţionale.* [Adevĕratŭ e! în drépta. Mişcare în stânga estremă.]

Ce privesce celelalte afirmărĭ ale deputatului Györffy, observŭ, că teritoriul Ungariei n'a fost păgubitŭ, ci s'a adusŭ la valóre totŭ ce s'a pututŭ validita pentru Ungaria cu cea mai favorabilă interpretare a vechilorŭ tractate. Dér nicĭ aceea nu e de susţinutŭ, că puterea armată a României atacă în continuu. Sciu şi aceea, că guvernulŭ ungurescŭ şi organele lui n'au fostŭ aşa de laşe cum susţine d-lŭ deputatŭ. Căcĭ într'unŭ casŭ dorobanţii românĭ au fostŭ prinşĭ de gendarmii ungurescĭ şi într'unŭ altŭ casŭ, în care în adevĕrŭ au păşitŭ organe oficiale, în urma intervenirei nóstre, respectivulŭ organŭ oficialŭ, care comisese o eróre, a fostŭ transferatŭ dela graniţă.

Ce privesce dreptulŭ ministrului de esterne de a încheia tractate internaţionale, acésta o póte face, căcĭ elŭ este representantulŭ monarhiei afară; se 'nţelege că trebue sĕ aibă şi consimţĕmêntulŭ guvernului ungurescŭ. Defectuositatea espresiunilorŭ din tractatŭ nu periclitéză fiinţa de statu a Ungariei. Aşa în 1871 s'a încheiatŭ unŭ tractatŭ cu Statele americane, acolo se vorbesce numai de două naţiunĭ: cea austro-ungară şi cea americană. Acolo se amintesce litoralulŭ austro-ungarŭ ca litoralŭ unitarŭ. In 1874 s'a încheiatŭ unŭ tractatŭ cu Rusia. Acolo se vorbesce despre o direcţiune poştală a monarchiei austro-ungare; dér pentru aceea nimenea n'a negatŭ, că noi avemŭ o direcţiune poştală deosebită. In 1874 s'a încheitŭ unŭ tractatŭ, care reguléză joncţiunea căilorŭ ferate române şi ardelene. In acelŭ tractatŭ nicĭ nu se pomenesce de Ungaria; e vorba despre graniţele a duorŭ ţĕr, adecă despre graniţele Austro-Ungariei şi României, şi cu tóte astea nimenea n'a trasŭ la indoială, că Ungaria în acéstă cestiune e de sine stătătóre.

Aşŭ puté cita multe esemple şi aşŭ puté arăta, că în timpulŭ mai nou, în acéstă privinţă s'a făcutŭ unŭ progresŭ fórte mare, căcĭ în tractatele mai nouĕ e totdéuna vorba de cetăţenĭ austriacĭ şi de cetăţenĭ ungarĭ. Inţelegŭ sĕ atragă

d-nii deputaţĭ atenţiunea guvernului asupra câte unei espresiunĭ necorecte, dér nu înţelegŭ sĕ védă în aşa ceva unŭ periculŭ pentru ţéră. (Aplause în drépta).

(Va urma.)

## SCIRILE ḌILEI.

*Academia română din Bucurescĭ* a adresatŭ unŭ nou apelŭ cătră tóte acele persóne, care posedŭ acte şi documente ce potŭ servi pentru studiulŭ istoriei naţionale. Academia adreséză înainte viile sale mulţămirĭ celorŭ carĭ îi vorŭ dărui asemenea acte şi documente.

* *
*

*Recrutarea în comitatulŭ Sibiiului* se face în următórele ḍile: în 8 Martie n. în oraşulŭ Sebeşŭ, în 9 şi 10 în cerculŭ Sebeşului, în 12 cerculŭ Poianei, în 13 şi 14 în cerculŭ Mercurei, în 16, 17 şi 18 Aprilie n. în cerculŭ Sibiiului, în 19, 20 şi 21 în cerculŭ Boiţei, în 23 şi 24 în cerculŭ Nocrigului, în 26 şi 27 în cerculŭ Selistei, în 28 şi 30 în oraşulŭ Sibiiu.

* *
*

D-lŭ *Feliceanŭ Branŭ*, actuarŭ la curtea episcopéscă gr. cat. din *Oradeamare*, a făcutŭ la universitatea din Pesta, în 29 Faurŭ n., rigurosulŭ alŭ treilea din teologiă „cu aplausŭ.“

Ii adresămŭ felicitările nóstre.

* *
*

In *Mercurea* s'a înfiinţatŭ o staţiune telegrafică împreunată cu oficiu poştalŭ.

* *
*

De câteva ḍile suflă *Crivĕţulŭ* în comitatulŭ *Trei-Scaune*, aşa că în mai multe locurĭ a îngreuiatŭ comunicaţiunea.

* *
*

Minorenulŭ rege alŭ Spaniei, Alfonso XIII, e greu bolnavŭ de pojarŭ. Starea sa inspiră îngrijirĭ.

## Corespondenţa „Gazetei Transilvaniei.“

**Blaşiu, 1 Martie 1888.**

Onorată Redacţiune! Relativŭ la corespondenţa din Blaşiu de dto 24 Faurŭ n. 1888, subscrisă de „Democratulŭ,“ relativă la îmbrăcămintea şcolarilorŭ, încâtŭ aceea se ocupă şi cu internatulŭ „Vănceanŭ, subscrisa Direcţiune în interesulŭ adevĕrului 'şĭ ia libertate a reflecta următórele:

1. Nu este adevĕratŭ, că părinţii tinerimei din internatŭ, pe lângă taxa anula au de a solvi încă aprópe câte 50 fl. pentru procurarea vestmintelorŭ de véră şi de érnă prescrise. Şi cumcă nu este adevĕratŭ s'a pututŭ vedé şi din concursulŭ publicatŭ în véra anului trecutŭ, în care s'a ḍisŭ, că unŭ rêndŭ de vestminte de véră la olaltă cu pĕlăria costă pentru unŭ tînĕrŭ din gimnasiulŭ superiorŭ 5 fl. v. a. éră pentru unulŭ din gimnasiulŭ inferiorŭ 4 fl. v. a. Unŭ rêndŭ de vestminte de érnă pentru unŭ tênĕrŭ din gimnasiulŭ superiorŭ costă 14 fl. éră pentru unulŭ din gimnasiulŭ inferiorŭ 12 fl.

Astfeliu chiar şi pentru unŭ tênĕrŭ, care de vestmintele acestea are lipsă în totŭ anulŭ, părinţii nu au de a solvi decâtŭ 19 fl. décă este în gimnasiulŭ de susŭ, şi 16 fl., décă este în gimnasiulŭ de josŭ. Suntŭ însĕ destui tinerĭ, carĭ se ajungŭ 2 anĭ cu câte unŭ rêndŭ de véră şi altulŭ de iérnă. Pe lângă vestmintele acestea mai are sĕ fiă fiăcare tînĕrŭ provĕḍutŭ, pentru casŭ de frigŭ mai mare la preumblare şi la biserică, încă cu unŭ vestmêntŭ lungŭ, ce costă pentru unŭ tênĕrŭ din gimnasiulŭ superiorŭ 14 fl. v. a., éră pentru unulŭ din gimnasiulŭ inferiorŭ 12 fl. v. a. Vestmêntulŭ acesta, neavêndŭ de a-lŭ purta în continuu tinerii, este calculatŭ unulŭ pe trei iernĭ pentru unŭ tênĕrŭ din gimnasiulŭ inferiorŭ.

Impărţindŭ déră suma de 14 fl. v. a., preţulŭ vestmêntului acestuia, în trei părţĭ se vinŭ 4 fl. 66 cr. şi $^2/_3$ pentru unulŭ din gimnasiulŭ de susŭ. Adăogêndŭ suma acésta de 4 fl. 66 cr. la suma de mai susŭ de 19 fl., resultă că vestmintele de véră şi de iérnă pentru unŭ tînĕrŭ din gimnasiulŭ superiorŭ costă la 24 fl., chiar şi la casulŭ, când afară de vestmêntulŭ celŭ lungŭ de iérnă şi le-ar face în totŭ anulŭ.

Totŭ asemenea resultă, că pe unŭ tinĕrŭ din gimnasiulŭ inferiorŭ ilŭ costă 22 fl. v. a.

Nu sciu acum, care părinte ar puté susţiné, că pe altă cale l'ar costa îmbrăcămintea fiului sĕu mai puţinŭ în unŭ anŭ? Şi Direcţiunea institutului sperézǎ, că nu mai departe, fără chiar în anulŭ viitorŭ vorŭ costa vestmintele încă şi mai puţinŭ şi din materiă şi mai bună.

2. Nu este adevĕratŭ, că tinerimea din institutŭ trebue sĕ-şĭ procure vestmintele aceste numai „de dragulŭ uniformităţeĭ“. Ci motivulŭ adevĕratŭ este parte cruţarea, parte disciplina. Căcĭ costândŭ pe fiă-care părinte binişorŭ mai multŭ vestmintele, décă le procură pentru unulŭ singurŭ, decâtŭ décă le procură Direcţiunea pentru 80 de inşĭ, la totŭ casulŭ este o cruţare de spese pentru părinţĭ, carĭ afară de aceea, de multe orĭ, neputêndŭ veni în persónă, trimitŭ numai banii fiilorŭ, ca ei sĕ şi-le procure. Apoi cum este în stare unŭ tînĕrŭ gimnasistŭ a-şĭ procura vestminte, póte sĕ sciă orĭ cine.

Apoi, ce atinge motivulŭ disciplinarŭ, e destulŭ a aminti, că uniforma păzesce pe unŭ tînĕrŭ de multe orĭ atuncĭ, când ochiulŭ superiorului nu póte sĕ-lŭ védă, căcĭ ea îlŭ spune orĭ şi cui cine este. Din care causă în ţĕrile culte, unde tinerimea din unŭ institutŭ are de a umbla şi pe afară, la şcólă, preumblare, biserică şi altele, este introdusă uniforma. Ba în anulŭ trecutŭ unŭ congresŭ alŭ profesorilorŭ gimnasialĭ din Cislaitania, ér în anulŭ 1885 unŭ altulŭ, alŭ celorŭ din Germania, din motive de disciplină şi a rădicării simţului de onóre în tinerimea gimnasială, a decisŭ ca sĕ se róge ministeriulŭ instrucţiunei, ca prin lege sĕ întroducă uniformarea pentru tótă tinerimea gimnasială.

3. La celelalte, ce le mai ḍice d-lŭ corespondentŭ, reflectezŭ numai atâta, că este fórte uşorŭ a da sfaturĭ teoretice, însĕ tare greu a le esplica apoi practice, şi când d. corespondentŭ însuşĭ ar fi silitŭ sĕ-şĭ aplice practicŭ sfatulŭ, ce-lŭ dă, póte dênsulŭ ar fi celŭ dintâiu, care ar ḍice, că sfatulŭ sĕu a fostŭ — nepracticŭ şi precipitatŭ.

**Direcţiunea Institutului „Vanceanŭ“.**

**Turţŭ** (comit. Ugocia), 25 Febr. n. 1888.

Despre învĕţătorulŭ impúsŭ Kereszán, cunoscutŭ onoratului publicŭ din colónele acestui ḍiarŭ ca mare „patriotŭ“ maghiarŭ, vinŭ a vĕ face cunoscutŭ, că după ce a scăpatŭ, deşi pe scurtŭ timpŭ, din arestulŭ preventivŭ, unde fŭ băgatŭ în 15 Decemvre a. tr., s'a recomandatŭ preotului reformatŭ din Oraleu pentru a fi primitŭ în sînulŭ bisericei protestante.

Senatulŭ protestantŭ însĕ, póte fiindŭ că'i cunósce însuşirile lui cele „nobile“, nu e aplicatŭ a'şĭ înmulţi credincioşii sĕi cu familia Kerezsan.

Piedeca cea mai mare la primirea familiei Kerezsan în sînulŭ confesiunei calvine o forméză împrejurarea, că pe când Kerezsan totŭ mai scie unguresce, soţia d-sale, d-na Maria Botta, care este fată de mirênŭ română, nu scie nicĭ scrie, nicĭ ceti, nicĭ nu scie sĕ vorbéscă o bóbă unguresce. Acéstă femeiă, trecêndŭ în sînulŭ lorŭ, în locŭ sĕ sporéscă elementulŭ, care şi aşa este puţinŭ, îlŭ va împuţina încă şi mai multŭ.

Lui Kerezsán însĕ nu-i pasă de aceste obstacule: elŭ urméză înainte pe calea apucată, gravitéză spre legea protestantă şi ardórea sa flagrantă îlŭ făcŭ de rîsŭ chiarŭ în prima sa debutare. Etă cum:

In Turţŭ móre unica femeiă protestantă; sosesce legatulŭ cu ministranţii sĕi, ocolescŭ sicriulŭ mórtei, cântă psalmulŭ „Vigyétek a gödörbe“ (Duceţi-o în gróρă): deodată se ridică Kerezsan, se apropiă de masa legatului, sucesce mustăţile şi vrêndŭ sĕ predice, îndémnă a ḍice: „Preă iubiţĭ ai mei fii!“ Poporulŭ isbucnesce în hohote, legatulŭ stă înmărmuritŭ, nevasta, pardonŭ... Dómna, îlŭ trage de chepenégŭ; dér tóte înzadarŭ; Kerezsan predică mereu, până când bărbatulŭ mórtei pune capĕtŭ elocinţei alcoholice a lui Kerezsan, ḍicêndŭ cu tonŭ tare: „Mit mond? — Menjen dolgára“ etc. (Ce spuiu? mergĭ în trébă-ţĭ etc.)

Şi acestŭ învĕţătorŭ şi astăḍĭ se susţine din sudórea românéscă, şi adĭ trage plata învĕţătoréscă de aicĭ: 185 fl. şi 40 merţe marĭ de mălaiu la anŭ, lemne de focŭ (40 fl.), cuartirŭ pomposŭ, grădină etc.

In anulŭ trecutŭ unŭ domnŭ (protopopŭ?) marmaţianŭ întrebă pe solgăbirĕulŭ, care a condusŭ şi investigaţiunea la 1 Aprilie 1887, cum de nu se face capĕtŭ omuleţului acestuia? La acéstă întrebare primi categoriculŭ rĕspunsŭ: „Egy Napoianu ellenében, okvetetlen szükséges egy Kerezsán“ („Contra unui Napoianu*) e neapĕratŭ necesarŭ unŭ Kerezsán“.)

*u. n. f. n.*

*) D-lŭ Napoianu este zelosulŭ preotŭ şi protopopŭ română din aceeşĭ comună Turţŭ. *Red.*

**Ciceu, 29 Februarie 1888.**

*Cugetări asupra stării poporului.* — Unŭ curentŭ nenorocitŭ, ce de unŭ şirŭ de anĭ îlŭ observŭ în sînulŭ poporului românŭ, mĕ pune pe gândurĭ. Este lucru cunoscutŭ, cum-că la noi la Românĭ clasa cărturarilorŭ dela Episcopŭ până la ultimulŭ preotŭ şi dela advocatulŭ din oraşŭ până la semi-doctulŭ de pe sate, — toţĭ suntŭ născuţĭ din poporulŭ opincariu, lucrătorŭ de pămêntŭ, care cu marĭ trude şi cu multe spese i-a învĕţatŭ la carte.

Unŭ instinctŭ naturalŭ i-a împinsŭ pe bravii noştri opincarĭ înainte şi pare că li-a şoptitŭ la urechiă: „mĕĭ ómenĭ, aşa cum stămŭ noi astăḍĭ nu stămŭ bine, copii noştri trebue sĕ scie mai multŭ ca noi, ca sĕ pótă trăi în lume, căcĭ vremile pe ḍi ce merge suntŭ totŭ mai grele. Noi creşcemŭ şi ne înmulţimŭ, pămêntulŭ nostru şi moşiile nóstre stau pe locŭ, ba ni-le iau şi esecutorii de dare şi aşa totŭ cu plugulŭ numai nu vomŭ puté trăi.“

Au apucatŭ dér părinţii noştri drumurile de capĕtŭ, la unii ne-au căratŭ în spate victualele şi cele de lipsă la scólele din Blaşiu, la alţii în Năsĕudŭ, la Baia mare, la Cluşiu etc. Au muncitŭ şi zolitŭ şi şĭ-au trasŭ bucătura dela gură pentru a-ne procura nouĕ clasicii grecĭ şi latinĭ, ca sĕ ne luminămŭ dintr'ênşii, sĕ prindemŭ sufletŭ şi inimă şi sĕ vedemŭ, că *pe unŭ poporŭ când are voiă şi zelŭ nicĭ micimea numĕrului, nicĭ sĕrăcia nu-lŭ póte impedeca de-a deveni mare şi tare şi stăpânŭ pe sine şi pe drepturile sale.* Sĕ pricepemŭ în fine, că numai douĕ potŭ fi drumurile pe carĭ se mişcă unŭ poporŭ, drumulŭ cătră progresŭ şi înapoi.

Acum ni-se obtrude de sine întrebarea, că óre noi pe care din aceste douĕ drumurĭ mergem şi în cătrău, înainte orĭ înapoi? Inainte! va rĕspunde unŭ tînĕrŭ de pe băncile Universităţii, care se bucură de vre-unŭ stipendiu şi care, absolvândŭ, crede că va ajunge mai mare domnŭ decâtŭ este. Acésta o dovedesce numĕrulŭ celŭ considerabilŭ de juriştĭ, medicĭ, filosofĭ şi teologĭ ce-i avemŭ astăḍĭ!

Amară ilusiune din punctŭ de vedere practicŭ. Décă părinţii noştri neînvĕţaţĭ au prevĕḍutŭ inainte de asta cu 30 orĭ 40 de anĭ, că pe lângă plugŭ vomŭ

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(2)

## GACINA.

Alexandru III, ca mare duce şi urmaşŭ alŭ tronului, locuise ca şi predecesorii sĕi, palatulŭ Amctkow din Petersburgŭ şi nu voi sĕ schimbe nicĭ după suirea sa pe tronŭ plăcutulŭ palatŭ situatŭ lângă Fontancei cu palatulŭ de érnă, ale cărui zidurĭ îi şopteau necontenitŭ istoria îngrozitoriului omorŭ alŭ tatălui sĕu. Numai la marĭ ceremoniĭ, precum la primirea dela anulŭ nou, la sfinţirea apei, la serbările ordinelorŭ şi ale Curţii se lăsa elŭ a fi înduplecatŭ sĕ priméscă lupta cu tristele amintirĭ şi a petrece sub acelŭ acoperişŭ, unde fusese adăpostitŭ Alexandru II cu corpulŭ rupt. Atmosfera din Petersburgŭ îi deveni cu încetulŭ înăduşitóre şi elŭ se hotărî în cele din urmă a o schimba cu aceea a Gacinei, unde s'a instalatŭ de atuncĭ întréga'i suită. Aicĭ găsesce viaţa politică a Rusiei punctulŭ de plecare, şi orĭ câtŭ s'ar istorisi de influinţa cutărei séu cutărei persóne asupra împĕratului, totuşĭ este adevĕratŭ, că elŭ însuşĭ conduce frênele politicei, şi că elŭ şi nu altulŭ trebue sĕ fiă făcutŭ responsabilŭ pentru mersulŭ lucrurilorŭ atâtŭ alŭ celorŭ rĕuşite câtŭ şi alŭ celorŭ greşite. Aparţine însuşirilorŭ sale caracteristice şi naturei sale de a nu permite sĕ se apropiă de elŭ consilierii sĕi decâtŭ până la o anumită distanţă şi în cele din urmă elŭ sĕvêrşesce totŭ ceea ce voesce. Din acestŭ motivŭ n'au înfluenţatŭ nicĭ Katkow nicĭ Pobedonoszew asupra lui atât de multŭ, precum se crede în Germania. Nu încape nicĭ o îndoială, că cerbicositatea şi încăpăţinarea fiinţei sale este nutrită prin singurătatea ţĕrănéscă din Gacina. După Nicolae, care se căruţa în simpla'i droşcă în tóte părţile, şi care putŭ sĕ astêmpere o rĕscólă în timpulŭ colerei printr'aceea, că căḍŭ în genunchĭ în mijloculŭ poporului ca sĕ se róge lui Dumnedeu, după Alexandru II, care ca orĭ şi care muritorŭ se preumbla în grădina de vară séu pe cheiulŭ englesŭ, trebue că le pare Ruşilorŭ fórte straniă înfăţişarea lui Alexandru III, retragerea şi sfiiciunea naturei sale. In aceeaşĭ mĕsură în care se înstreină elŭ de poporŭ, în aceeaşĭ mĕsură se înstreină şi poporulŭ de elŭ.

Dér nu este nicĭ unŭ ziduŭ aşa de înaltŭ încâtŭ sĕ nu se pótă urca, nu este nicĭ o retragere atâtŭ de nestrăbătută încâtŭ sĕ rĕmâiă închisă orĭ şi cărei pĕtrunderĭ. Acolo, unde suntŭ siliţĭ sĕ vie în contactŭ unŭ însemnatŭ numĕrŭ de ómenĭ, nu se póte evita ca, fiă chiar şi prin cea-mai mică întrare, sĕ nu se strecore cu unulŭ mai multŭ. Ceea ce nu póte îndeplini unŭ biletŭ de trecere, înlesnesce adesea întêmplarea şi presenţa de spiritŭ. Ea ne-a înmânatŭ şi următórele date:

Gacina este momentanŭ unŭ oraşŭ cu aprópe 9000 locuitorĭ şi este situată pe ambele laturĭ ale Lacului albŭ, cu o împrejurime încântătóre. Laculŭ este formatŭ de rîulŭ Isora a cărui abondenţă de păstrăvĭ este renumită şi care a pregătitŭ mesei împĕrătescĭ multe mâncărĭ gustóse. Stradele oraşului facŭ o plăcută impresiune prin arborii carĭ suntŭ sădiţĭ de ambele laturĭ; asemenea şi casele, care suntŭ zidite mai fără esceptiune în stilulŭ vilelorŭ. O astfelŭ de vilă posede şi principele Giedroys, unŭ favoritŭ alŭ rĕposatului monarhŭ, carele sub regimulŭ actualŭ este privitŭ cam cu indiferinţă. Afară de acestea vile şi de cele douĕ bisericĭ, care se află în Gacina, ne deşteptă interesulŭ şi asilulŭ de copii, o creaţiune a împĕrătesei Maria Teodorowna, care adăpostesce 600 orfanĭ şi îşĭ primesce internii sĕi din asilulŭ copiilorŭ găsiţĭ din Petersburgŭ. Mai cu deosebire însĕ se îndréptă atenţiunea visitatorului Gacinei asupra locuinţei familiei imperiale, adecă a castelului.

Palatulŭ nu se află departe de gară, în partea vestică a oraşului şi a lacului. Cu greu s'ar putea găsi o împrejurime mai admirabilă. Prin Laculŭ albŭ şi prin Işora, care isvoresce în apropiere, suntŭ provĕḍutĭ cu apă limpede şi curată, ér romanticile frumseţĭ ale naturei le forméza délurile Marienburgului, carĭ se ridică în apropiere într'o posiţiă pitoréscă, şi mĕreţulŭ parcŭ, care înconjóră palatulŭ. Castelulŭ constă dintr'unŭ edificiu principalŭ în mijlocŭ şi din douĕ aripĭ laterale, care se atingŭ în unghiu dreptŭ, lăsândŭ unŭ spaţiosŭ locŭ liberŭ. Faţada prin simplicitatea ei îţĭ lasă o impresiune escelentă, nicăerĭ nu a încercatŭ architectulŭ sĕ'ţĭ atragă atenţiunea dela marele şi precisele linii ale architecturei prin lucrărĭ amĕrunţite. Ca materialŭ suntŭ întrebuinţate mai cu sémă petri cubice de granitŭ de colóre cafeniă închisă şi fără de lustru. Edificiulŭ din mijlocŭ are trei etage, o lată estradă duce la intrare, unŭ balconŭ

vé lipsă și de carte ca sĕ putemŭ trăi, — noi amŭ puté sci, că numai așa suntemŭ voinicĭ a trăi unde au trăitŭ ei, décă pe lângă plugŭ și carte vomŭ avé și mijlóce de traiu, banĭ.

Facemŭ noi așa? Nu!

Plugarulŭ ține a lui, din fiiorulŭ lui sĕ facă popă, — popa dintr'alŭ sĕu filosofŭ și juristŭ.

Sĕ vedemŭ acum resultatulŭ. Pe când și-a făcut plugariul ficiorulŭ popă, moșia lui a ajunsŭ în mânĭ străine. Frații preotului ajungŭ proletarĭ, preotulŭ ajunge parochŭ într'o parochiă peritóre de fóme, abia are cu ce sĕ se îmbrace, în casulŭ acesta elŭ din pruncii lui nu póte face nicĭ dascălĭ; după mórtea preotului unii ajungŭ servitorĭ, ér alții cerșescŭ, căcĭ n'au nicĭ o urmă de pămêntŭ, la măiestrii nu-i dă nime, că dóră-i rușine sĕ te facĭ din ficiorŭ de popă ciobotarŭ. Casurĭ suntŭ și aci ca și în alte părțĭ destule. Așa până s'a făcutŭ unŭ omŭ preotŭ, 10 ómenĭ au rĕmasŭ fără pământ: *expatriați in patriă*.

Dér a favoritŭ sórtea pe unŭ preotŭ. Elŭ din fiulŭ sĕu a scosŭ juristŭ orĭ filosofŭ. Când e la frângerea pânii juristului și filosofului românŭ nu-i rĕmâne nicĭ cója. N'are cu ce trăi, merge în România. Aceștia forméză altŭ grupŭ de *expatriațĭ afară din patriă*.

Acestea se desfășură tóte sub ochii noștri, și nouĕ ni-se pare că progresămŭ! Dicemŭ cu emfasă: „Românulŭ nu piere!“ Dér pentru ce nu ne îngrijimĭ, ca *nicĭ pămêntulŭ Românului sĕ nu péră, sĕ n'ajungă pe mânĭ străine, sĕ nu'lŭ părăsimŭ?* Moșiile individiĭlorŭ formézá patria popórelorŭ. Ce meritŭ este pentru unŭ poporŭ, că trăiesce, pe când patria lui dispare...

*B—nu.*

---

## Intêmplărĭ diferite.

**Focŭ.** In Clușiu a arsŭ totalŭ prăvălia de mărfurĭ de modă a lui Gerhard Szongott. Paguba e de 10,000 fl. Causa incendiului nu e cunoscută. Marfa a fostŭ asigurată la „Adria“.

**Inmormêntată de viă.** Precum istorisesce „E. H.“ din Clușiu, în cimiteriulŭ din Velmerĭ a fostŭ îmormêntată în diĭele acestea o femeiă tênĕră. Bêndŭ peste măsură medicamente ca sĕ pótă durmi, cădŭ într'o stare de letargiă, așa că părù a fi mórtă. A doua di îngropătorulŭ audĭ din mormêntŭ gemete. Iute fù deschisŭ mormêntulŭ, dér nenorocita în timpulŭ acesta murĭ. Pânza de pe ea era sfășiată de totŭ, dovadă că sĕrmana a fostŭ îngropată de viă.

**Sinucidere.** Inspectorulŭ școlarŭ din Leutschau, Trogmayer, care a fostŭ arestatŭ pentru falsificare de polițe, s'a sinucisŭ în arestulŭ sĕu din Pesta, tăindu'șĭ gâtulŭ.

---

mare séu mai bine disŭ o terasă, care se póte transforma véra într'unŭ chioscŭ, întrerupe fațada într'unŭ modŭ plăcutŭ. Curtea, care se află între cele douĕ aripĭ laterale, se desparte de parcŭ pintr'o zidire grea și lată în forma unei balustrade, care este provĕdută cu meterezurĭ. Prin acéstă capĕtă în totalŭ mai multŭ caracterulŭ unei fortărețe în care eștĭ în totŭ mômentulŭ gata pentru ataculŭ inimicului, decâtŭ unei case de veră, în care sĕ guștĭ plăcerile vieței. Inaintea balustradei, cu fața îndreptată spre palatŭ, se ridică statua împĕratului Pavelŭ I., carele a petrecutŭ atâța anĭ în Gacina; este înfățișatŭ în costumulŭ timpului sĕu, cu pălăria lui Napoleonŭ stândŭ ca și când ar păși comodŭ, cu piciorulŭ stângŭ înaintea celui dreptŭ. Odiniórá se putea observa aicĭ o viĕță veselă și sĕrbătorésca, când rĕsuna la esercițiu curtea de copitele cailorŭ și de zăngănitulŭ armelorŭ, în timpŭ ce împrejurulŭ parcului se arĕtau veselĭ preumblătorĭ. Acum tóte acestea s'au schimbatŭ. Pe orĭ și cine vei întêlni aicĭ, poțĭ fi sigurŭ, că aparține suitei séu gardei imperiale, care nu va îngădui apropierea nicĭ unui necunoscutŭ.

(Va urma.)

## Brânza de Brașovŭ.

Sub acestŭ titlŭ cetimŭ în „Românulŭ“:

Suntŭ decĭ de anĭ, de când ținutulŭ Brașovului aprovisionéză țéra nóstră cu marĭ cantitățĭ de așa numita „Brânză de Brașovŭ“, în micĭ burdufe (beșicĭ), care era fórte multŭ cerută la noi.

*Buletinulŭ Camerei de comerciu din Focșanĭ* constată însĕ, că brânza de asemenea natură pe care o importămŭ astădĭ, se compune din 90 la sută cartofĭ degerațĭ și celŭ multŭ 10 la sută brânză râncedă, așa că e de preferitŭ cea mai ordinară brânză românéscă.

Se atrage atențiunea autoritățilorŭ în dreptŭ, a urmări punerea în consumațiă a unorŭ asemene alimente prejudiciabile atâtŭ sănĕtății publice, câtŭ și comerciului indigenŭ.

Totŭ astfelŭ scrie și „Rumänischer-Lloyd“

---

## Petrecere poporală în Betleanŭ.

Comitetulŭ bisericescŭ și școlasticŭ din Betlénŭ va arangia Dumineca în 4 Martie n. o petrecere poporală premérsă de o mică representațiune teatrală, esecutată de d-lŭ Iónŭ *Diugamŭ*.

Venitulŭ e destinatŭ pentru ajutorarea bisericei și a școlei române de acolo.

## SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

**Budapesta**, 3 Martie. — Maiestatea Sa primì pe ministrulŭ de esterne Kalnoky în audiență, care a durată mai lungŭ. După amiadĭ Kalnoky a conferitŭ cu domnulŭ Tisza.

**Bucurescĭ**, 3 Martie. — Negociările pentru închierea *convențiunei comerciale cu Austro-Ungaria* s'au reînceputŭ în 29 Februarie a. c. Representantulŭ Austro-Ungariei a înaintatŭ fără amânare la Viena *noua propunere a guvernului românŭ*, avêndŭ a se resolva mai întâiu cestiunea, carĭ articulĭ sĕ fiă primițĭ în tarifulŭ specialŭ și apoi alăturându-se tractatulŭ pe basa națiunei celei mai favorisate.

**Berlinŭ**, 3 Martie. (Scirea diarului „Tagblatt“). Bergmann a adresatŭ doctorului Lauer o scrisóre în care îlŭ rógă a pregăti pe împĕratulŭ pentru apropiata mórte a principelui de coróna.

**Berlinŭ**, 3 Martie. „Post“ scrie, că scăderea valórei rublelorŭ vine de acolo, că Rusia trăiesce prea pe marele și nu acomodatŭ împrejurărilorŭ sale, prin aceea poporațiunea este încărcată cu sarcinĭ, cheltuielile statului se urcă enormŭ, așa că creditorii lui trebue sĕ fiă seriosŭ îngrijațĭ.

Societatea de discontŭ a vêndutŭ tóte valorile rusescĭ, ce le poseda.

## ULTIME SCIRĬ.

*Sofia*, 1 Martie. — Cercurile guvernamentale suntŭ fórte hotărîte a retusa tóte pretențiunile formulate de Rusia, care ar puté turbura ordinea și liniștea țĕrii.

*Roma*, 1 Martie. — Lucrătorĭ fără ocupațiă a încercatŭ sĕ se ducă la Capitolŭ spre a cere de lucru. Primarulŭ a primitŭ comitetulŭ și 'i-a declaratŭ, că municipalitatea a ordonatŭ executarea noilorŭ lucrărĭ. Poliția a împedecatŭ pe manifestanțĭ de a pătrunde în loculŭ Capitoliului, și i-a împrăștiatŭ. Șése soldațĭ au fostŭ rănițĭ, cu pietre aruncate de lucrătorĭ. S'au făcutŭ mai multe arestărĭ.

## DIVERSE.

**Pentru împletitorĭ de nuele.** Impletiturĭ din nuele curățite și văpsite se potŭ lustrui cu unŭ lacŭ preparatŭ în modulŭ următorŭ: Se încăldesce 25 de grame de uleiu de inŭ bunŭ într'o baiă de nisipŭ până când o picătură turnată pe o pétră rece nu mai curge, când se plécă pétra, și atinsă cu degetulŭ se întinde bine și forméză fire. După aceea se adauge mai întâiu în micĭ cantitățĭ unŭ puntŭ de firnisŭ de copalŭ grosŭ séu altŭ firnisŭ grosŭ. Nu este iertatŭ a încăldi prea multŭ uleiulŭ, fiind-că alt-feliu nu se disolvă completŭ în laculŭ de copalŭ. Vasulŭ, în care se încăldesce firnisulŭ de copalŭ, trebue se fiĕ spațiosŭ, de óre-ce când se adauge uleiulŭ de inŭ, se formézá o spumă mare. După ce s'a răcitŭ se amestecă în firnisulŭ preparatŭ uleiulŭ de terpentinŭ spre a'i se da consistența recerută. Acestŭ lacŭ se uscă curêndŭ, are elasticitate suficientă și se póte întrebuința cu séu fără unŭ adausŭ de colóre.

**Microbii și cafeua.** Amŭ puté dice, că microbii suntŭ astă-dĭ la ordinea dilei în tótă lumea, și ómenii de sciință caută tóte mijlócele posibile spre a'i omorî. Intre alte mijlóce se dice, că și cafêua ar fi unŭ bunŭ remediu în contra microbilorŭ carĭ dau nașcere cholerei, precum chiar și în contra altorŭ bóle. Se mai dice, că cafeaua ar avé bune resultate chiar' și la frigurile tifoide. Până astă-dĭ bunele efecte obținute au fostŭ atribuite la lucrarea exaltantă și tonică a cafeinei asupra sistemulŭi nervosŭ, dér după nouĕle cercetărĭ s'a stabilitŭ, că cafeaua produce aceste resultate. Cafeaua împedecă până la óre-care punctŭ desvoltarea micro-organismelorŭ în substanțele suscesibile de a putredi; pe de altă parte studiindu-se acțiunea cafelei și a céiului asupra bacteriilorŭ părăsite de intestine, s'a recunoscutŭ, că infusiunile, aceste substațe, potŭ se rĕmână expuse liberŭ în aerŭ fără sĕ se acopere de musculițĕ și fără sĕ dea nascere la o prea mare desvoltare de bacterii. D. Heine a publicatŭ resultatele unorŭ experiențe, stabilindŭ realitatea proprietățilorŭ antiseptice ale cafelei. D. Heine a adausă o infusiune de cafea la o cultură de microbĭ în plină evoluțiune, și după aceea a analisatŭ cultura deosebițilorŭ microbĭ în mijloculŭ gelatinei și a mai adausŭ după aceea o fusiune de cafea. Baccilulŭ cholerei a arĕtatŭ cea mai mare nedumerire pentru cafea, 10%. Este de lipsă a se face aceleașĭ cercetărĭ și cu infusiunea de ceaiu. Sporii dela bacteridele carbonóse morŭ în mijloculŭ unei adițiunĭ de cafea, după 2 dile. Efectele au fostŭ cele mai puternice cu cafeina.

Unŭ altŭ învĕțatŭ, d. Kraus, a voitŭ sĕ scie, ce devinŭ microbii patogenicĭ pușĭ însuspensiune în apa destinată a se întrebuința în alimentațiă. Probele de apă erau de 3 povenințe, avêndŭ temperatura de unŭ gradŭ. Microbii amestecațĭ în apă de puțŭ și de isvorŭ au dispărutŭ înșapțiu în câteva dile séu mai târdiu. Vibrionulŭ cholerei a peritŭ în timpŭ de 24 de óre, baccilulŭ carbonosŭ a dispărutŭ în 3 dile și baccilulŭ frigurilorŭ tifoide după 6 dile. Acestŭ resultatŭ s'a obținutŭ cu aceeașĭ iuțélă și î apa cea mai curată.

**Pentru zugravĭ.** O colóre frumósă și eftină galbenă-roșiatică pentru văpsirea clădirilorŭ se póte prepara în timpulŭ celŭ mai scurtŭ și folosi imediatŭ în modulŭ următorŭ: Varŭ arsŭ se strînge în modulŭ obicînuitŭ și se lasă sĕ se transforme în prafŭ, care apoi se dă prin sită. 10 kilograme de astfelŭ de varŭ în formă de prafŭ se amestecă într'o căldare cu apă, până ce se formézá o fluiditate ca laptele, care apoi se încăldesce la focŭ, până ce fierbe. In fluiditatea acésta se disolvă, când fierbe, 100 de grame de chromatŭ de potasiu roșu și când s'a disolvatŭ se adaugŭ 600 de grame de acetatŭ de plumbŭ, (zaharŭ de plumbŭ), mestecândŭ continuu cu unŭ lemnŭ. Colórea s'a formatŭ, când o probă luată lasă unŭ sedimentŭ și fluiditatea, care este deasupra acestui sedimentŭ, este limpede și curată ca apa; décă fluiditatea este însĕ colorată, se mai pune încă puținŭ zacharŭ de plumbŭ și se mestecă mai departe. După aceea se mai subțiéză fluiditatea încă cu puțină apă rece și se póte folosi imediatŭ. Décă voimŭ sĕ conservămŭ acéstă colóre, lăsămŭ sĕ se așede colórea la fundŭ, strecurămŭ apa, punemŭ sedimentulŭ într'o pânză, ca sĕ se scurgă tótă apa din elŭ și apoi îlŭ lăsămŭ sĕ se usuce la aer.

**Catastrofă în Statele-Unite.** O telegramă a corespondentului diarului „l'Indépendance belge“, din New-York, anunță că unŭ vêrtejŭ grozavŭ a cădutŭ peste orașulŭ Count Vornon, în statulŭ Illinois. Cea mai mare parte din case au fostŭ date la pămêntŭ de vêntulŭ furiosŭ. Nu fuse destulŭ numai atâta. În acelaș momentŭ, spre complectarea nenorocirei, limbĭ de flacărĭ se rădicară de prin mai multe părțĭ. Orașulŭ bântuitŭ luase focŭ, mistuindu-se astfelŭ tóte locuințele ce mai rĕmăseseră în picióre. Douĕdecĭ de persóne au fostŭ omorîte, ér numĕrulŭ rănițilorŭ se urcă la douĕ sute.

**Curățirea apei de bĕutŭ.** Apa care se bea conține în timpurĭ de epidemiă mii de bacterii, carĭ suntŭ germenii pentru bóle. S'a constatatŭ, că apa se curăță totalŭ de aceste bacterii prin metodulŭ fórte simplu, de a-o destila cu pétră acră, séu alaunŭ. Este suficientă o cantitate fórte mică de pétră acră, pentru ca sĕ curățe apa de tóte murdăriele și de bacterii.

**Cum se cunósce vinulŭ roșu décă este coloratŭ séu nu?** Décă voimŭ sĕ cunóscemŭ vinulŭ roșu, că este văpsitŭ séu nu, umplemŭ o sticlă care nu este prea largă la gură; cu unŭ degetŭ astupămŭ gura sticlei și o întórcemŭ încetișorŭ deasupra unui vasŭ cu apă, retrăgênd degetulŭ. Décă vinulŭ este curatŭ, apa din vasŭ, câtŭ și vinulŭ din sticlă rĕmânŭ neschimbate, căcĭ vinulŭ nu va colora apa. Décă însĕ vinulŭ este văpsitŭ se va cunósce imediatŭ, căcĭ apa se coloréză.

*„Mes. Rom.*

## CUNUNIĂ.

Mâne, Dumineca 4 Martie n., d-ra *Eleonora Rusŭ*, fiica preotului română din Băla de pe Câmpiă, își va serba cununia sa în biserica română de acolo cu d-lŭ teologŭ absolutŭ *Vasiliu Vlassa* din Cicudiulŭ de Câmpiă.

Primésca tinerii mirĭ felicitările nóstre sincere!

---

## Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 3 Martie st. n. 1888

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ | Cump. | 8.51 | Vênd. | 8.52 |
| Argintŭ românescŭ . | „ | 8.45 | „ | 8.48 |
| Napoleon-d'orĭ . . . | „ | 10.02 | „ | 10.05 |
| Lire turcescĭ . . . | „ | 11.32 | „ | 11.37 |
| Imperialĭ . . . . . | „ | 10.32 | „ | 10.37 |
| Galbinĭ . . . . . . | „ | 5.88 | „ | 5.92 |
| Scris. fonc. „Albina“ 6% | „ | 101.— | „ | 102.— |
| „ „ „ 5% | „ | 98.— | „ | 99.— |
| Ruble rusescĭ . . . | „ | 107.— | „ | 108.— |
| Discontulŭ . . . . | $6^1/_2$—8% pe anŭ. | | | |

---

## Cursulŭ la bursa de Viena

din 1 Martie st. n. 1888.

| | |
|---|---|
| Renta de aurŭ 4% . . . . . . . . | 96.25 |
| Renta de hârtiă 5% . . . . . . . | 83.10 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare . | 148.50 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . . | 94.20 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . . | 123.75 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . . | 108.50 |
| Bonurĭ rurale ungare . . . . . . | 103.75 |
| Bonurĭ cu clasa de sortare . . . . | 103.60 |
| Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ . . . | 103.60 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare . . . . . | 103.60 |
| Bonurĭ rurale Transilvane . . . . | 103.60 |
| Bonurĭ croato-slavone . . . . . . | 103.25 |
| Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ . . . . . . . . . | 98.50 |
| Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ | 120.50 |
| Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului . . . . . . . . | 122.50 |
| Renta de hârtiă austriacă . . . . | 77.65 |
| Renta de argintŭ austriacŭ . . . . | 78.80 |
| Renta de aurŭ austriacă . . . . . | 107.85 |
| Losurĭ din 1860 . . . . . . . . | 132.25 |
| Acțiunile băncei austro-ungare . . . | 859.— |
| Acțiunile băncei de creditŭ ungur. . | 268. |
| Acțiunile băncei de creditŭ austr. . | 268.20 |
| Galbenĭ împĕrătescĭ . . . . . . . | 5.98 |
| Napoleon-d'orĭ . . . . . . . . . | 10.04 |
| Mărcĭ 100 împ. germane . . . . . | 62.20 |
| Londra 10 Livres sterlinge . . . . | 126.80 |

---

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
**Dr. Aurel Mureșianu**

## Avisŭ d-lorŭ abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonați, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei,“ precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

*Administrațiunea „Gaz. Trans.“*





Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.